

Pyhä on lähellä (Matt. 1: 18-24)

Jumala on tullut lähelle Joosefia ja hänen raskaana olevaa morsiantaan – evankeliumin mukaan jopa niin lähelle, että Jumala on heidän kanssaan, eikä heidän tarvitse pelätä.

Miltä tuntuu, kun pyhä on lähellä? Minkälainen meille itse kullekin voisi olla lähelle tulevan pyhyiden kokemus? Ehkäpä näin joulun lähestyessä monella saattaa olla jonkinlainen salainen toivekin, että joulun pyhyys koskettaisi, jotain harrasta tulisi arjen keskelle, sydämeen tulisi joulu... Mitä me tuolta pyhyiden kohtaamiselta siis voisimme odottaa?

Reilu viikko sitten julkaistiin aivan tuore suomalainen tutkimus, jossa tarkasteltiin juuri tätä, suomalaisten kokemusta pyhästä. Mikä sinulle on pyhää, minkä koet pyhänä, kysyttiin tutkimuksessa. Vaikka tutkimuksessa kyseltiin ihmisten kokemusta pyhästä, ei tämä tutkimus kuitenkaan ollut millään tavalla kirkollisesti, hengellisesti tai edes uskonnollisesti suuntautunut. Vastauksiksi ei odotettu välttämättä pelkkiä hengellisiä pyhän kokemuksia. Itse asiassa kirkko tai uskonnollisuus ei tutkimuksen mukaan kohonnut lähellekään kärkipäätä niissä asioissa, joita suomalaiset kokivat pyhäiksi asioiksi. Vastausten määrissä ”pyhimpiä” olivat rakkaus, koti, läheiset, ihmisarvo, rauha, terveys, itsenäisyys ja vaikkapa luonto. Itse tulkitseen, että kyse oli ennen kaikkea asioista, jotka ovat vastajille tärkeitä ja joiden halutaan säilyvän ja edustavan pysyvyyttä. Pyhää siis voi olla varsin arkinenkin asia, joka syystä tai toisesta on ihmiselle luovuttamattoman arvokasta.

Pitäisikö sitten tällaisesta tutkimuksesta olla kirkon näkökulmasta huolissaan? Pitäisikö kirkossa tehdä jotain toisin, jotta uskonnollisuus ja hengellisyys kohoaisivat pyhyysrankingissa korkeammaksi? Auttaisiko ehkä se, että pappi tulisi lähemmäksi tavallista ihmistä? Vai onko ratkaisuna, että papin pitääkin pysyä etäällä, jotta hän edustaisi pysyvyyttä, joka puolestaan toisi arvokasta pyhyiden tunnetta?

Itse ajattelen, että kyse on pohjimmiltaan jostain aivan muusta kuin papin tai kirkon etäisyydestä. Olisiko ehkä jopa jollain tavalla enemmän huolestuttavaa, jos kirkosta tai sen papista tulisi sellainen pyhä itseisarvo, että se ohittaisi varsinaisen kristillisen sanoman? Kirkon ja sen pappien tehtävä on varmastikin jollain tavoin osoittaa pyhää kohti, mutta tarvitseeko pyhän silloin olla erillään meille kaikille tärkeistä asioista: rakkaudesta, kodista, ihmisyydestä ja monista muista vastaavista?

Kun luemme ja kuuntelemme Raamatun tekstejä – vaikkapa tämän päivän evankeliumia – voimme huomata, kuinka pyhän lähelle tuleminen itse asiassa liittyy niissäkin usein varsin arkisiin ja tavallisiin asioihin. Raamatussa pyhyiden kokemus voi hyvin liittyä vaikkapa kotiin, lapsiin ja perheeseen, rakkauteen ja avioliiton solmimiseen tai esimerkiksi yhteiskunnallisiin lakeihin ja niiden to-

teutumiseen. Joskus pyhä saattaa Raamatun mukaan tulla lähelle myös aivan tavallisen elämänrytmin ja luonnon keskellä. Läheskään aina ei tarvita ihmeellistä palavaa pensasta, vaan toisinaan pyhän lähelle tulemiseen riittää hiljainen tuulen humina, tähtitaivaan katseleminen tai – vaikkapa pelkkä nukkuminen ja unennäkeminen.

Kuitenkin yksi varsin erikoinen ja erityinen yhteinen piirre tuntuu liittyvän pyhän kohtaamiseen ainakin tämän päivän luetuissa raamatunteksteissä. Nimittäin pelko. Niin Vanhan testamentin profeetan kirjassa, kuin Paavalin kirjeessä ja Matteuksen evankeliumissakin kehoitetaan olemaan pelkäämättä tai huolestumatta. Toisin sanoen jonkinlaisena oletuksena on, että *pyhän kohtaamaksi tuleva pelkää ja on huolissaan*.

Millä tavalla lähellä oleva pyhä voi olla pelottava tai ahdistava? Ainakin Joosefin kohdalla kuulostaa siltä, että pyhän lähelle tuleminen oikeastaan pilaa kaiken. Rakkaus on koetuksella, kihlaus purkautumassa, koti hajoamassa, maine mennyttä. Pyhä on melkein paha ja vihattava, ei lainkaan sitä hyvää ja turvallista, jota toivoisimme. Pyhä on jotain, joka tuntuu tekevän kaikesta tärkeästä ja luovuttamattomasta haurasta ja itsessään arvotonta. Pyhä tuo näkyväksi rajallisuuden.

Adventin aikana odotamme Pyhän tulemistä lähelle. Sytytetyt neljä kynttilää jo sen kertoivat: Pyhä on todella lähellä. Adventinajan ei silloinkaan ole tarkoitus olla epämääräisen ja kauniin utuisen haavemaailman katselemista. Adventinajan raamatuntekstien tarkoitus on saattaa meidät katselemaan elämän rosoista todellisuutta sellaisenaan, kaunistelematta ja koristelematta. Sen tarkoitus on näyttää meille, että ihmisten antamat lupaukset eivät ole täyttyneet. Elämä, rakkaus, lähimmäisyys, rauha, vapaus, turvallisuus, ihmisarvo, tasa-arvo, luonnon eheys, ylipäätään kaikki ne, joita pidämme pyhinä, ovat tässä todellisessa elämässä särkyneet, eivätkä toteudu maailmassa lähellekään täydellisenä.

Pelottavinta Pyhän lähelle tulemisessa ja tämän todellisuuden katselemisessa on se, että joudun näkemään itseni rikkomassa Pyhää vastaan. Minä olen se, joka asetun etäälle pyhästä, rikon lähimmäistä ja Jumalaa vastaan ajatuksillani, sanoillani, teoillani ja tekemättä jättämisilläni.

Miten uskallan kohdata Pyhän? Miten voin uskoa lupauksen täyttymiseen? Joosefille ja hänen kanssaan uskoville on annettu katseltavaksi raskaana oleva Maria. Heille on silloin toistettu yhä uudestaan Jumalan lupaus: ”Älä pelkää – Herra, Jumala, on sinun kanssasi; älä ole huolissasi – Herra on jo lähellä; älä pelkää – Jumala (Jeesus, joka pelastaa) on meidän kanssamme.”

Kulkiessamme kohti Jumalan lupauksen täyttymisen juhlaa, tunnustakaamme siksi rohkeasti syntimme synnintunnustuksen 707 sanoin: